

26.11x31.46	1/6	6 עמוד	מקור ראשון - טיולים	04/2019	68110632-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

אתה בחרתו כך מנציחה ישראל את ראשי ממשלותיה // אורלי גולדקלג

זה הראש

צילום: לע"מ, סהר יעקב - לע"מ, אבי שמחוני - במתנה, אלון דוד - לע"מ

24.3x27.19	2/6	7	עמוד	מקור ראשון - טיולים	04/2019	68110631-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציורו - 80790						

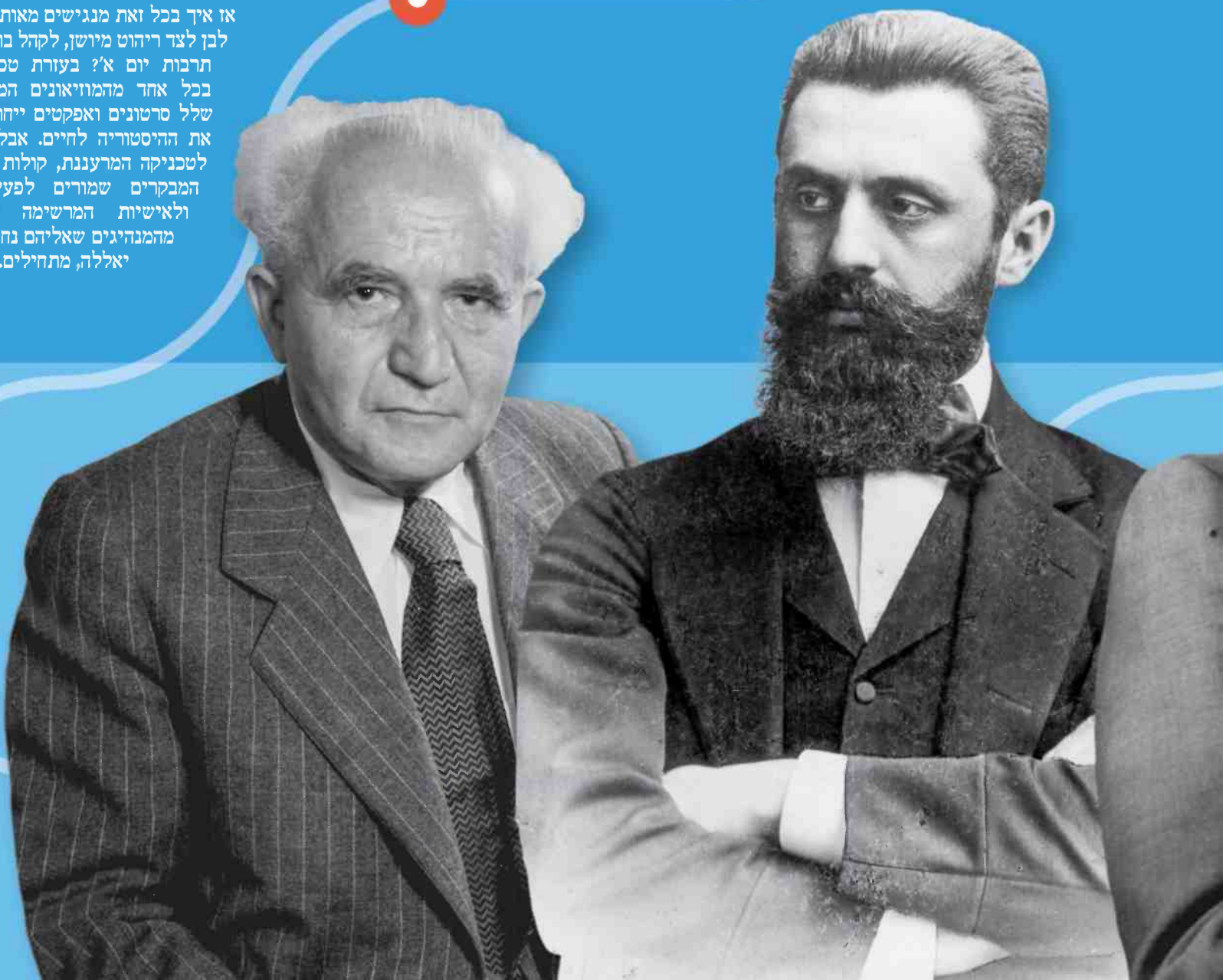
מערכת הבחירות שפקדה אותנו בטרם עת הצליחה להביא את נבחרינו לעימותים חריפים ושלוחי רסן, אבל לא חסרי תקרים. מערכות הבחירות בשנותיה הראשונות של מדינת ישראל היו שטופות באמוציות לא פחות מאלה הנוכחיות, גם אם הניסוחים או היו גבוהים קצת יותר. גם בעבר הותקפו ראשי ממשלתנו קשות על היותם לחיצים והססניים בסוגיות ביטחון (תשאלו את אשכול), זכו להערצה בלתי אמצעית כלפיהם לצד שנאה יוקרת (תשאלו את בן-גוריון), ונעו בין תרמית המושיע הגדול לטענות על הרס המדינה (תשאלו את רבין). מי שרוצה לברוח קצת מקלחת הרכבת הממשלה למחוזות הפרופורציה, מוזמן לבקר במרכזי המורשת שהוקמו לכבודם של מנהיגינו זכרם לברכה, שכן כשאתם בוחרים ראש ממשלה אתם בוחרים גם את מי שיוכל לומר "יום אחד נהפוך למוזיאון".

בניגוד למוזיאונים האוצרים בתוכם יצירות אמנות, כאן לא מדובר בתערוכות מתחלפות ולא דווקא בממצאים בלעדיים. ככלות הכול, המוצגים הם ראשי האומה בדורות האחרונים, ומטבע הדברים חלק ניכר מההיסטוריה המוצגת במוזיאונים של רוח"מינו לשעבר אתם מכירים ואולי אף זוכרים.

אז איך בכל זאת מנגישים מאות תמונות בשחור-לבן לצד ריהוט מיושן, לקהל בתי הספר ולחיילי תרבות יום א' בעזרת טכנולוגיה, כמובן. בכל אחד מהמוזיאונים המדוברים מוצגים שלל סרטונים ואפקטים ייחודיים שמעוררים את ההיסטוריה לחיים. אבל עם כל הכבוד לטכניקה המרעננת, קולות ההתפעלות של המבקרים שמורים לפעילות הציבורית ולאישיות המרשימה של כל אחד מהמנהיגים שאליהם נחשפנו. יאללה, מתחילים.

ממשלות מתחלפות כאן בקצב מהיר למדי, אבל יש מי שדואג שזכרם ומורשתם של מי שעמד בראשן לא יישכח כל כך מהר. מסע בעקבות מוזיאוני ראשי ממשלות ישראל לדורותיהם

אורלי גודלקלנג

25.4x30.24	3/6	עמוד 8	מקור ראשון - טיולים	04/2019	68110993-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

צילומים: יונת זינדל - פלאש 90, מרק ניומן

ציווה להעלות את עצמותיו לאחר שתוקם מדינה יהודית. הר הרצל

בנימין זאב הרצל, חוזה המדינה

את המסע אנחנו פותחים בהר הרצל, בהנחת אבן על קברו של מי שחזה את כל הסיפור המורכב הזה, והציב את המדינה היהודית על מפת הרעיונות הקונקרטיים. הוא אמנם לא היה ראש ממשלה ואפילו לא זכה לראות את המדינה נולדת, אבל בהחלט העניק השראה לכל אלה שבאו אחריו. הוא גם המארח המרכזי שלהם על ההר הקרוי על שמו, אחרי שהם סוגרים 120 או קצת פחות.

בהר הרצל תמצאו את קברות גדולי האומה שבחרו להיטמן בו – ראשי ממשלות, נשיאים ויושבי ראש הכנסת. כל אלה קבורים לצד בנות זוגם, בתנאי שהיו כאלה בזמן כהונתם. כך, לצד הנשיא חיים נבון קבורה רעייתו אופירה ולא אשתו השנייה, אולם לצד לוי אשכול קבורה אשתו השלישית ולא האישה שהייתה לצדו למעלה משלושים שנה ונפטרה בטרם הגיע לפסגה. האישה היחידה שקבורה בחלקה זו בזכות תפקידה שלה היא גולדה מאיר הטמונה כאן לברה, שכן לתפקיד ראשות הממשלה הגיעה כאלמנה.

הרצל עצמו נקבר בהר באוגוסט 1949, 44 שנים אחרי מותו, בעקבות צוואתו לקבור אותו בארץ לאחר שתקום בה מדינה יהודית. מקום קבורתו נקבע בירושלים, אולם לא בהר הזיתים שהיה אז תחת השלטון הירדני. ההר השומם הסמוך לשכונת בית וגן נמצא ראוי להיות מקום קבורתם של איש החזון ושל גדולי האומה

שבאו בעקבותיו, שכן ממרומי ניתן להשקיף על הבירה המתפתחת. מרבית הקברים בחלקת גדולי האומה דומים זה לזה, למעט חריג אחד: קבריהם של יצחק רבין ורעייתו. זאת משום שלא רבין ביקשה שקברו של בעלה ימשוך תשומת לב, ויעורר את המבקרים לשאול על

שוני זה. למרבה הצער, מתברר שכבר היום ישנם צעירים המבקרים כאן שדבר הירצחו אינו ידוע להם. בסמוך לחלקת גדולי האומה מצוי כידוע בית

העלמין הצבאי הגדול בארץ. הקבר הראשון של חללי מערכות ישראל שנטמנו בו הוא קבר אחים של שיירת הל"ה שהועתקה לכאן, ולצדה הרוגי הקרב האחרון בכפר עציון.

אחרי סיור בהר (רצוי להירשם לסיור מודרך ומרחיב אופקים), פנינו מועדות אל המוזיאון, שמבקש לעמת בין חזונו של הרצל ובין מימושו במציאות. המבקרים יוצאים לדרך במסע נעים ומשתנה מחדר לחדר, כאשר לאורכו מלווים אותם שלושה שחקנים הממחישים את דמותו של הרצל בדרך ייחודית: אחד מהם הוא שחקן המבקש לגלם בהצגה את דמותו של חוזה המדינה, ולשם כך הוא פוגש את במאי ההצגה ועוזרתו. הם דורשים ממנו להיכנס לדמות ולהבין את מניעיה. בדרך זו הוא לומד עוד ועוד על הרצל, ואנחנו איתו.

בכל חדר נפתחים מסכים שונים המפתיעים את המבקרים מלפנים, מאחור ומהצדדים. שום חלל אינו פנוי מסיפור העלילה. בחדר הראשון מכוסים הקירות אווירה גדולות של פריז בסוף המאה ה-19, שבה חי ופעל הרצל. בובות שקופות ויפות מגלמות בחדרים השונים את אנשי העת ההיא ברחובות ובקונגרס הציוני, ומדי

פעם אנו נחשפים גם לריהוט מקורי מהתקופה. בין היתר מוצג השולחן שעליו נכתב הטקסט המכונן של "מדינת היהודים". השולחן נתרם על ידי מלון קומבו הפריזאי, שבו שהה הרצל בזמן כתיבתו.

מדי פעם אנו נחשפים לריהוט מקורי מהתקופה. בין היתר מוצג השולחן שעליו נכתב הטקסט המכונן של "מדינת היהודים". השולחן נתרם על ידי מלון קומבו הפריזאי, שבו שהה הרצל בזמן כתיבתו

אל חדר הקונגרס הציוני נכנסים המבקרים דרך גרם מדרגות מהודר. כאן משוחזרות הצבעות הקונגרס, שאגב היה מהמוסדות הראשונים בעולם שהעניקו זכות הצבעה לנשים. מסעותיו הרבים של הרצל במסגרת המאבק הדיפלומטי לטובת הקמת מדינה יהודית משתקפים בשלל מפות ותמונות.

לקראת סוף הסיור מופיע שחזור מדויק של חדר העבודה של הרצל עם חפציו המקוריים, המלמדים על היותו בעל מעמד גבוה בזמנו. החפץ המשוחזר היחיד בחדר הוא הטלפון – פריט חדש בראשית המאה הקודמת, שהרצל נהנה משירותיו. הרצל השקיע את כל מרצו ורוב כספו עבור חזון המדינה, וכשנפטר בגיל 44 לא נותר לאשתו כמעט מאומה. ידירו דוד וולפסון קנה מאשתו את החדר על כל תכולתו כדי להקל על מצבה הכלכלי, וכן מתוך הבנת ערכו ההיסטורי.

בסיום הסיור נכנסים המבקרים לחדר קולנוע קטן, כאשר דמותו הבובתית והשקופה של הרצל משקיפה עליהם מהמרפסת מעל. על המסך מוצג חזונו של האיש מול המציאות המרהיבה שלא תיאמן. כן, גם אם יש עוד מקום לשיפור.

דוד בן-גוריון, מייסד המדינה וראש הממשלה הראשון

חוק דוד בן-גוריון תשל"ד 1976, קובע כי זכרו של הזקן ופועלו יונצחו בשלושה מוסדות: בית דוד בן-גוריון, שגם יהיה פתוח לקהל הרחב, המכון למורשת דוד בן-גוריון, והמכון לחקר המדבר. ובכל זאת, רק לפני ארבע שנים זכה בית בן-גוריון שבקיבוץ שדה בוקר לעדנה מחודשת. הצריף שבו בילה ראש ממשלת ישראל הראשון את שנותיו האחרונות, יחד עם אשתו פולה, היה צנוע להחריד. צריפים דומים בסמוך הפכו עוד בימיו למחסני תחזוקה של הקיבוץ ודייריהם עברו לבתי קבע

25.04x29.59	4/6	10 עמוד	מקור ראשון - טיולים	04/2019	68110924-1
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

צילום: דודו גרינשפן

קוץ' מוץ', אלפי ספרים ופסל של משה רבנו. הצריף של בן-גוריון

מסודרות של בעלת הבית, המציגה את התפריט היומי של אישה. בין התבשילים נמצא גם - איך לא - ה"קוץ' מוץ'" המפורסם של בן-גוריון, עם רשימת הרכיבים המקורית: אשל, גבינה לבנה, רסק תפוחים ותרכיז פטל. לערבב בכלנדר ולבלוע. חדר העבודה הגדול של בן-גוריון מאכלס 5,000 ספרים, בנוסף ל-22 אלף הספרים שהמתינו לו בביתו שבתל-אביב. הספרים בצריף כתובים ב-11 שפות שונות, שתשע מתוכן ידע הזקן היטב, ואת חלקן למד במיוחד לצורך קריאת הספרים בשפת המקור.

מעל מכתבתו ניצב פסל דמוי פילוסוף יווני. בתחילה, מספרים המדריכים, הוצב הפסל הזה על המדף הגבוה ביותר, אך כאשר קיבל בן-גוריון במתנה חיקוי מוקטן של פסל משה רבנו בעל הקרניים, הוא הציב אותו בספרייה ממול על מדף עליון, ואת הפילוסוף שמאחורי גבו הוריד לחצי התורן. בבית שלי, בהדיר, אף פסל לא יהיה גבוה משל משה רבנו.

המקום נהנה מתעודת מכון התקנים להנגשת מקומות ציבוריים לנכים, וכל הסרטונים מלווים בכתוביות.

לוי אשכול, ראש הממשלה השלישי

גם מרכז לוי אשכול זכה לעדנה רק בשנים האחרונות, עם שיפוצו מהיסוד של המבנה ששימש את ראשי ממשלות ישראל בבירה (למעט משה שרת, ראש הממשלה השני) - מבן-גוריון ועד יצחק רבין, שחנך את הבית בבלפור בקדנציה הראשונה שלו. בעזרת החברה להגנת הטבע, הפיל הלבן שעמד נטוש במשך 43 שנים במרכז ירושלים, הפך מחורבה למוזיאון המשחזר את

המקום משתדל להציג תמונה מלאה של בן-גוריון, כולל הצדדים הנוקשים. כך ניתן לראות מכתבים לבניים לאזרחים, לצד מענה לילד שבו הוא דורש ממנו לתקן את שגיאות הכתיב שלו

עצמו, שנשמר כמעט כפי שהיה ביום מותו של האיש ב-1973, למעט שחזורים בעקבות בלאי. לתכולה

המישנת משהו נוספו מזוהות שלא היו תלויות כאן בימיו של הזקן. כאן ניתן גם להבחין בהבדלים בין בן-גוריון לרעייתו - בין הבודדות בסביבתו שהזקן לא הצליח להביא לעברות שמה. בעוד שבחדרו של האיש מוצבים ליד מיטתו ספרי היסטוריה, ספריו שלו וגם שני כרכים של תנ"ך דעת מקרא, חדרה של פולה מעוטר בשולחן צנוע מכוסה זכוכית, וניבטות ממנו תמונותיהם של הילדים והנכדים. במטבח הצנוע עוד ניצב לוח ועליו רשימות

חרישים יותר, אולם הזקן התעקש להישאר בצריפו.

בשנים האחרונות פונו המחסנים, וכעת הם משמשים חלק חשוב ומרתק בשימור מורשתו של מייסד המדינה. בביתן הראשון צופים המבקרים בסרט על ראשית ימיו של בן-גוריון וגלגוליו אל הסיפור הצינוני עליידי שחקנים מוצלחים, ובחדרים הבאים מונצח פועלו בשנים הבאות בתחומים שונים. באחד מהם פועלים שולחנות אינטראקטיביים נפלאים ומגוונים, ובהם שאלות שכל אחת מהן מוצגת באופן אחר: האחת דורשת גרירת תמונה נכונה לשאלה המתאימה; האחרת

בחירה בין כמה תשובות או במענה נכון או לא-נכון. התשובה הנכונה מובילה לתיאור עוד פרק בחייו של האיש, המעורר דיון בקרב המבקרים. גם כאן תוכלו למצוא משחק המבקש לבדוק את חזונו של בן-גוריון במבחן הזמן, והכול במסכי המגע שעל שולחנות ההפעלה.

לצד פועלו המבורך, האתר משתדל להציג תמונה מלאה של דוד בן-גוריון, כולל הצדדים הנוקשים שלו. כך ניתן לראות כמה מכתבים לבניים ומרגשים שכתב במענה לאזרחים, ולצידם כמה חריפים למדי, כמו תשובה לילד שבה הוא דורש ממנו לתקן את שגיאות הכתיב שלו. לצד מאבקי המרשימים לפיתוח המדינה מוצגת טראומת אלטלנה והביקורת על פקודותיו באירוע קשה זה. התחנה האחרונה שלנו היא צריף המגורים

צריף בן-גוריון

קיבוץ שדה-בוקר

כמה: מבוגר - 30 שקל. ילדים, חיילים, סטודנטים, אזרחים ותיקים - 15 שקל.
אטרקציה מרכזית: להצטלם ליד הגלובוס בצריף, שבן-גוריון היה נמוך ממנו. **תהיו בקשר:** 08-6560469. **עוד באזור:** קברי פולה ודוד בן-גוריון בגן הלאומי הנושא את שמם, נחל צין, אגם ירוחם

המבנים שלידו הפכו למחסנים. צריף בן-גוריון

צילום: לע"מ

צילום: דודו גרינשפן

68110999-3	04/2019	מקור ראשון - טיולים	עמוד 12	5/6	25.57x28.94
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790					

צילום: דודי נעקין

מעוצב כבית מגורים. בית לוי אשכול

מהמטבחון והרשומון של אשכול אנחנו מגיעים לשולחן אינטראקטיבי שעוסק במפעל המים שלו ובתפיסתו הכלכלית. לצד התשובות שמציע לוח המחשב, הוא גם מאפשר לכל מבקר לחלק את תקציב המדינה לפי נתונים המצויים בפניו, ובכך, בניגוד להצלחה המסחררת בשאר התחומים, בואו נגיד שלא מומלץ למנות את כותבת שורות אלה לתפקיד בכיר במשרד האוצר. אל תזלזלו; נראה אתכם עומדים בלחצי התקציב ומדייקים אותו עד הגרוש האחרון, כשמוח מתקתק שעון עצר. לבעלי פוביית מחשבים ראוי להזכיר: המוזיאון מקיים גם סיורים למבוגרים על בסיס הדרכה בלבד.

מנחם בגין, ראש הממשלה השישי

מרכז מורשת מנחם בגין מוכר לציבור לא רק בגלל המוזיאון שבו, אלא משום שהוא משמש כמרכז חינוכי ותרבותי. בכניסה למוזיאון מוצגת תערוכה מתחלפת, שכרגע משלבת מכתבים שנכתבו לראש הממשלה מנחם בגין עם תמונה עדכנית של הכותב – מעמס עוז ויעקב אחימאיר, ועד ילדים צעירים שנענו בנימוס רב. המוזיאון, המצוי בקומה התחתונה של המרכז, מלווה במשך כשעה וחצי את סיפור חייו של בגין – מפעילותו הציונית ועד הנהגת האצ"ל; מ־29 שנות האופוזיציה ועד כיסא ראש הממשלה; מהסכם השלום עם מצרים, דרך פיגועי חבל ימית ומלחמת לבנון, ועד פרישתו והסתגרותו לאחר מות רעייתו.

גם במקרה הזה, הביוגרפיה של האיש עוברת דרך חדרים המשלבים שחזור של חדרי עבודה ומגורים, תמונות היסטוריות וסרטונים לרוב. סיפורו של בגין מתחיל דווקא מהלווייתו וחזור משם <

מרכז מורשת מנחם בגין משמש גם כמרכז חינוכי, תיירותי ותרבותי

צילום: סהר יעקב, לע"מ

מרכז מורשת מנחם בגין

ש"א נכון 6, ירושלים

מתי: ימים א', ב', ד', ה' 9:00-16:30. יום ג' 9:00-19:00. יום ו' 9:00-12:30 | **כמה:** מבוגר 25 שקל. ילדים, חיילים, סטודנטים, אזרחים ותיקים – 20 שקל. המחירים משתנים לפי גודל המשפחה. | **אטרקציה מרכזית:** אי אפשר להתחרות בנאומים המקוריים של מנחם בגין | **תהיו בקשר:** 02-5652020. **עוד באזור:** התחנה הראשונה

< חייו של לוי אשכול, ואגב כך משמר את בית ראשי הממשלות ובתוכם גם המטבחון ההיסטורי של גולדה.

הבית הזה, צר מהכיל, לא יכול היה לארח היטב את מנהיגי העולם שהגיעו לביקורים ממלכתיים, כך שנדרש הסדר מיוחד עם משפחה שכנה כדי שזו תפנה את ביתה בכל פעם שהגיע מבקר בכיר, לפעמים למשך שבוע ויותר.

ביתו של אשכול, ראש הממשלה היחיד של מדינת ישראל שנפטר במהלך כהונתו בנסיבות טבעיות, מעוצב כבית מגורים, למעט המרפסת המשמשת כמוזיאון של ממש. בחדר המרכזי יכול המבקר למצוא ריהוט משוחזר, כאשר מתוך הספרייה בוקע סרטון המספר על פועלו של האיש.

ביציאה מחדר זה ניחשף לשום של המקום: הטאבלט. כל מבקר או נציג קבוצה מקבל לידיו מחשבילוח שמחבר אותו בכל חדר לנעשה בו. בחדר הראשון נפתחת לפתע

הטלוויזיה שמציגה מעין מהדורת חדשות מהימים ההם. במטבח הדודי מתעורר פתאום, ובמכתבה נפרס יומנו של האיש עם תמונות מוקדנות המתאמות לאירועים הכתובים בכל עמוד לפי דפדוף המבקר. במרפסת, תמונות העיתון מתעוררות לחיים והופכות לסרטון. בסיומו של כל קטע כזה מופיעות על הלוח שאלות הבוחנות את הבנתו של המבקר במה ששמע זה עתה. כל אלה מביאים לרריכות והקשבה של ממש ולהרפתקה מסוג אחר.

כל חדר מתייחס לזווית אחרת בפועלו של האיש, הדבה לפני שהגיע למעמדו הבכיר: פרויקט "יישובי האלף" שאשכול היה ממוביליו, תרומתו המשמעותית למבצעי חומה ומגדל, 11 הנקודות בנגב, פועלו בקליטת העלייה ההמונית כראש

מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית, והתפיסה הכלכלית שהוביל כשר האוצר במשך 11 שנים ושהעבירה את ישראל מתהילת ייצוא תפוזי יפו להתבססות על מפעלים דוגמת ים המלח. וכמובן מפעל המים והקמת מקורות, שאשכול ראה בהם עניין קריטי ליישוב הארץ.

האיש שנכנס לנעליו הענקיות של בן-גוריון, נתפס כפייסני הדבה יותר. פייסנותו שכרה את שנות עקשנותו של בן-גוריון, כאשר במהלך כהונתו הורה להביא את עצמותיו של זאב ז'בוטינסקי לקבורה בהר הרצל. אשכול הטמיע את שוויון הזכויות לאורחי ישראל הערבים, והביא לפתיחת הטלוויזיה (אז החינוכית) לראשונה בישראל. הוא גם ראש הממשלה הישראלי הראשון שהוזמן לבית הלבן, לפגישה עם הנשיא לינדון ג'ונסון.

צילום: מרים צחי

אי אפשר להתחרות בנאומים שלו. דמותו של מנחם בגין במרכז הנושא את שמו

24.51x30.16	6/6	עמוד 14	מקור ראשון - טיולים	04/2019	68111011-9
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

צילום: אריק סולטן

הצלחה אדריכלית. מרכז מורשת רבין

שליו את הציונות לכל אורך שנותיה ועד מלחמות ישראל ומבצעה; בין הסכמי שלום למאבקים חברתיים ולהצלחות אירוויוניות – הכול במתחם מושקע אחד. ההצלחה האדריכלית המשמעותית של המקום היא שהציאה לתת תצוגה לא שוברת את רצף הסיור כפי שקורה לא פעם במוזיאונים שונים, אלא מחזירה את המבקר לנקודה שאותה עזב קודם לכן, לתחנת חייו הבאה של רבין.

בנוסף, על דצפת המוזיאון מוצגות ברצף תמונות מההיסטוריה הכללית, מחולקות גם הן לפי שנים, וכך אנחנו נחשפים גם למה שקרה בעולם הגדול בזמן שישאל נאבקה על תקומתה – מנחית האדם על הירח ועד לפריצתם של מרילין מונרו והביטלס; מהמצאת הגלולה, הפניצילין והמחשב ועד הירצחם של מרטין לותר קינג והנשיא ג'ון קנדי; מנפילת הסוציאליזם ועד עליית האינטרנט. הכול שם.

בסופו של דבר מגיע רגע האמת – תיאור הרצח. למרבה הצער דווקא כאן נרשמת אכזבה. מי שילמד את ההיסטוריה של שנות התשעים המוקדמות דרך מרכז מורשת רבין, יפנים את הרצח הבא: רבין עשה שלום, הימין הפגין נגדו בכוחות והסית קשות, רבין נרצח. שום התנגדות פלסטינית להסכמי השלום, שום פיגועי אוסלו, אף אוטובוס מתפוצץ. רק ימין מסית ומוסת, כשהכרזות של רבין במדי אסיאס מופיעות בלי הקרדיט המתבקש לאיש השב"כ המכונה שמפניה. עם זאת, הביקור במקום מרתק וחשוב, ומעורר דיון על שורשי הסכסוך בין ימין לשמאל ועל גבולות השיח החברתי. באולם האחרון מוצגים סרטונים מרגשים המוכרים יותר להורים ופחות לילדים – מ"ממשלת ישראל מודיעה בתדהמה" של איתן הבר, ועד "שלום חבר" של נשיא ארה"ב דאז ביל קלינטון. ■

ובמיקרופונים מושמע נאומו מטקס לציון שנתיים למלחמת ששת הימים ולשחרור ירושלים.

יצחק רבין, ראש הממשלה החמישי

על מרכז מורשת רבין כתבתי בהרחבה בגיליון

טיולים אשתקד, אבל אי אפשר ללכת בעקבות ראשי ממשלה ולהתעלם מהמוזיאון המרשים הזה.

מרכז מורשת רבין הוא הרבה יותר מסיפורו של ראש הממשלה בלבד, מה גם שסיפורו קשור בקשר הדוק עם סיפוריה של המדינה. מצוידיים באוזניות התחלנו את מסלול הספירה של מרכז מורשת רבין, מקום מושקע שבנוי לתפארת ובנוחות מרבית לסקרנים ולחובבי תולדות עם ישראל

וארצו בעת החדשה.

המקום מתחיל לגולל את ההיסטוריה הציונית משנת 1920, שנת לידתו של רבין, ועד יום הירצחו. הרצח עצמו תופס מקום בולט בראשית המסע ובסופו, כשרוב הסיור – שיכול להימשך שעות, תלוי במרד הסבלנות של המבקרים – מוקדש לסיפוריה של המדינה.

בין התצוגות המלוות את תחנות חייו של רבין נכנסים המבקרים לתתי-תצוגות המחולקות לפי תקופות קצובות בתולדות המדינה, והן מצליחות להחיות מחדש את סיפורה בשלל טכניקות. המבקרים מתגלגלים מתל-אביב הקטנטנה ועד העיר ללא הפסקה, כשהם עוברים בין תיאטרון מטאטא המיתולוגי למעברות, מפגייעי התופת

הביקור במרכז מורשת רבין מרתק וחשוב, ומעורר דיון על שורשי הסכסוך בין ימין לשמאל ועל גבולות השיח החברתי

מרכז מורשת רבין

רח' רוקח 77, תל-אביב

מתי: א', ב', ה' 17:00-09:00, ג' 19:00-9:00, ו' 14:00-9:00 | **כמה:** מבוגר - 50 שקל, ילדים, חיילים, סטודנטים, אזרחים ותיקים - 25 שקל | **אטרקציה מרכזית:** מיצג ששת הימים (בתוספת 10 שקל) | **תהיו בקשר:** 03-7453358 | **עוד באזור:** הלונה-פארק, גני יהושע, בית התפוצות, מחיאון הפלמ"ח

צילום: אבי שמחוני - במחנה

אחורה לארבעת פרקי חייו הסוערים. בכל חדר ומבואה מופיעה קריינותו המוצלחת של יעקב אילון, לצד תאורה ותצוגה מותאמת תקופה. את פרשת פיצוץ מלון המלך דוד מעבירים כאן בשני מסכים ובשני נוסחים שונים של תשדירי רדיו משוחזרים: האחד – הרדיו הבריטי המדבר על פעולת טרור של מחבלים, והאחר בקול המחקה את גאולה כהן, שמדברת על הצלחת הפגיעה בבריטים. באופן דומה עולה וצף פועלו של האצ"ל בפריצה לכלא עכו, תליית הסרג'נטים הבריטים, הרדיפות בתקופת הסוון, נאום היציאה מהמחתרת של בגין, וכמובן טראומת אלטלנה והקריאה ההיסטורית "רק לא מלחמת אחים". כוחו של המוזיאון הוא בסופו של דבר האיש עצמו, שקשה להתעלות עליו. הסרטונים האוטנטיים מביאים את עוצמתו של בגין בצורה בלתי אמצעית, בין היתר במאבקי נגד כספי השילומים. שלושה נאומים משודרים במעין חדר נאומים, ובהם תגובתו המפורסמת לנאום הצ'חצ'חים של דודו טופז ("אשכנזי? עיראקי? יהודים! אחים! לוחמים!").

אחד השחזורים הנוגעים ללב הוא של בית המסתור האחרון של בגין בתקופתו כמפקד האצ"ל – דירת שני חדרים וחצי ברחוב רוזנבאום 1 בתל-אביב – שהפך לביתו לאורך כל שנות האופוזיציה, דירה שהחזיק ברמי מפתח. איש לא הצליח לשכנע את היהודי העקשן והצנוע הזה לשפר דיוור: "מכאן אני עובר רק לבית ראש הממשלה", חזר ואמר, וכך היה.

ליל המהפך מוצג כיום אבל לשמאל ויום חג לימין. חלל הבחירות מכניס אותנו לאווירה הסוערת של הימים ההם בזמן הזה, ומזכיר לנו ששום קמפיין שלילי או תעמולה כותשת אישית וציבורית לא הומצאו באלף הנוכחי.

המהפך מביא אותנו לחדר המשחוד את משרד ראש הממשלה של בגין, על שלושת טלפוני החוגה שלו בצבעים שחור, לבן ואדום. כאן מעניק המוזיאון כבוד לפועלו של האיש שהעלה על נס את העלייה, שלמות המולדת, הביטחון, הצדק החברתי ושמירה על מערכת המשפט. אריא מגיע חלקו של הסכם השלום עם מצרים, העימותים בחבל ימית (ובמשכן הכנסת מול החניכה לשעבר, גאולה כהן). כאן גם משתלבת מלחמת לבנון ותלאותיה וההפגנות הקשות מול בית ראש הממשלה, שסירב לאשר את פינוי.

עליזה, הרעיה האהובה, הלכה כידוע לעולמה בשעה שבגין שהה מעבר לים. בבת אחת נחלשים הצילילים מסביב, ודמותו המוקדנת מהמסכים השונים הופכת לזקנה ומותשת. בין פינוי היישובים היהודים בסיני לאובדן החיילים הרב במלחמת לבנון, נראה כי האבל הכריע את האיש רב הפעלים. אבל קולו של בגין נשמר איתן וחזק, כשבדרך החוצה יורד המבקר במעלית מעוטרת,